

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 1.2.2008
COM(2008) 46 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A közös környezeti információs rendszer felé

{SEC(2008) 111}
{SEC(2008) 112}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

A közös környezeti információs rendszer felé

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS

E közlemény a környezetvédelmi szakpolitika megtervezéséhez és végrehajtásához szükséges adatok és információk gyűjtésének, megosztásának és felhasználásának korszerűsítését és egyszerűbbé tételét célzó megközelítést határoz meg, amelynek megfelelően a jelenlegi, jórészt központosított jelentéstételi rendszereket fokozatosan a hozzáféréseken, megosztáson és kölcsönös átjárhatóságon alapuló rendszerek váltják majd fel. Az a fő célkitűzés, hogy a környezetvédelmi szakpolitika számára szükséges információ minőségét és hozzáférhetőségét fenntartsák és fejlesszék a hatékonyabb szabályozás elveivel összhangban, a kapcsolódó közigazgatási terhek lehető legkisebb szintre szorítása mellett.

Először is olyan elvek sorára tesz javaslatot, amelyek alapján a környezetvédelmi adatok és információk gyűjtését, megosztását és felhasználását meg kellene szervezni a jövőben. E megközelítés megvalósításában kulcsfontosságú lépés lesz a különböző környezetvédelmi jogszabályokban megkövetelt információhoz való hozzáférés korszerűsítése egy 2008-ban előterjesztendő jogszabály révén, amely előreláthatólag a jelentések egységesítéséről és ésszerűsítéséről szóló 91/692/EK jelenlegi irányelv módosítása formájában valósul majd meg.

Az efféle módosítás azonnali lehetőséget biztosít arra is, hogy korlátozott számú elavult jelentéstételi követelményt hatályon kívül helyezzenek, valamint további egyszerűsödéshez és korszerűsödéshez vezet az alábbiak tekintetében:

- korszerű átfogó keret és koherencia biztosítása révén elősegíti a tájékoztatási követelmények további egyszerűsítését a tematikus környezetvédelmi jogszabályokban;
- valószínűleg hasonló fejleményeket fog előidézni a nemzetközi egyezményekben is, amelyek a becslések szerint az uniós tagállamok környezetvédelmi jelentéstételi kötelezettségeinek 70 %-át teszik ki;
- javításokat ösztönöz majd abban is, hogyan szervezik meg a tagállamokban az adatok gyűjtését és megosztását.

A Bizottság bemutat egyéb – európai, nemzeti vagy helyi szinten meghozandó – kísérő intézkedéseket is, amelyek az alábbiakban felvázolt elvek megvalósításához szükségesek.

2. A KÖZÖS KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓS RENDSZERT ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ ELVEK

A közös környezeti információs rendszert a következő elvekre kell alapozni:

- az információkat a forrásukhoz a lehető legközelebb kell kezelni
- Az információkat egyszer kell begyűjteni, és másokkal meg kell osztani őket számos cél érdekében;
- Az információknak a hatóságok számára könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük, hogy azok a jelentéstétellel kapcsolatos jogi kötelezettségeiknek könnyen eleget tudjanak tenni;
- Az információknak a végfelhasználók – elsősorban a helyi, az európai és minden szintű hatóság – számára könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük annak érdekében, hogy kellő időben fölmérhessék a környezet állapotát és szakpolitikáik hatékonyságát, valamint új szakpolitikákat dolgozhassanak ki;
- az információknak abból a célból is hozzáférhetővé kell tenni a végfelhasználók – mind a hatóságok, mind a polgárok – számára, hogy összehasonlításokat végezzenek a megfelelő földrajzi szinten (pl. országok, városok, vízgyűjtő területek szintjén), valamint hogy érdemi módon vehessenek részt a környezetvédelmi szakpolitika kialakításában és végrehajtásában;
- az információkat – az összesítésük alkalmas szintjének kellő megfontolása után és a bizalmassági kötöttségeket figyelembe véve – teljes mértékben hozzáférhetővé kell tenni a nagyközönség számára, országos szinten és a megfelelő nemzeti nyelve(ke)n; valamint
- az információk megosztását és feldolgozását közös, ingyenes és nyílt forráskódú számítógépes programokkal kell elősegíteni.

Ezek az elvek több év számos kutatásának és szakértői gondolatainak gyümölcsei, és azért dolgozták ki őket, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos információk lehető leghatékonyabb szervezését tegyék lehetővé, valamint azért is, hogy biztosítsák, hogy a jelenleg a felügyeletre és más információgyűjtési folyamatokra eszközölt befektetések a lehető legnagyobb haszonnal járjanak a keletkezett adatok felhasználása szempontjából. Elismerik azt, hogy – bár a hatóságok rendkívül nagy mennyiségű adatot gyűjtenek EU-szerte (helyi, regionális, nemzeti és európai szinten egyaránt) – ezeket az adatokat nem minden esetben használják kellő hatékonysággal, részben azért, mert ezen adatok léte nem ismert széles körben, avagy egy sor jogi, pénzügyi, műszaki vagy az eljárással kapcsolatos nehézség következtében.

3. MIÉRT VAN SZÜKSÉG KÖZÖS KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓS RENDSZERRE?

A hatodik környezetvédelmi cselekvési program (6. EAP) megerősítette azt, hogy a környezet állapotáról és a fő tendenciákról, a környezeti változásokat előidéző mozgatórugókról és tényezőkről szóló helytálló információ alapvetően fontos a hatékony szakpolitikához, annak végrehajtásához és általánosabb értelemben véve a polgárok fokozottabb bevonásához. Mivel a környezet mindenkit megillető köztulajdon, alapvetően fontos, hogy ez az információ széles körben hozzáférhető legyen.

Európában a környezettel kapcsolatos információk megosztása nagy múltra tekint vissza. A környezeti információs rendszereket hatékonyan használták fel közösségi környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló tagállami jelentések rendszerének megszilárdítására, továbbá a közelmúltban különböző, az Unió és a tagállamok által bevezetett szakpolitika által

vezérelt jelzőfolyamatok támogatására. Ma azonban új kihívásokkal szembesülünk a hatodik környezetvédelmi cselekvési program (6. EAP) prioritásaival összefüggésben – jelesül az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a biológiai sokféleség visszaszorulásának megállítása és a természeti erőforrások kezelése terén –, és ez a rendelkezésre álló információ hatékonyabb fölhasználását követeli meg tőlünk. Az erdőtüzek, árvizek és szárazságok előfordulásával kapcsolatos legutóbbi tapasztalatok kiemelik a megfelelő környezeti információ gyorsan és könnyen hozzáférhetővé tételének az igényét.

Az új kihívásokkal párhuzamosan új lehetőségek is nyílnak. Nevezetesen a technika segítségével ma már lehetőség van valós idejű adatszolgáltatásra, amely lehetővé teszi az azonnali döntéshozatalt és bizonyos esetekben az életmentést is. Amennyiben bizonyos – például a formátumok összehangolásával és az adatrendszerek átjárhatóságával kapcsolatos – technikai előírásokat betartanak, az adatokat egyre inkább össze lehet majd kapcsolni a jó szakpolitikákat megalapozó, integrált elemzések végzése céljából.

4. OZONE WEB: PÉLDA ARRA, HOGY MIT LEHET TENNI

2006 során 22 ország szolgáltatott rendszeresen közel valós idejű ózónértékeket az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek (EKÜ), míg öt másik a folyamat elindításával vett részt a projektben. Az „Ozone web” projekt első eredménye 2006 júliusában született, amikor az EKÜ honlapján kísérleti változatot tettek közzé. Az adatszolgáltatás mértékének fokozatos emelkedése a nyár végéig tartott, amikor Európa-szerte hozzávetőleg 700 mérőállomás szolgáltatott adatokat a közel valós idejű, ózonnal foglalkozó internetes oldal számára.

Az internetes oldal lehetőséget nyújt az adatszolgáltatók, a levegőminőség-szakértők, valamint az uniós polgárok számára, hogy európai szinten átfogó képet alkossanak a helyzetről, figyelemmel kísérhessék a levegő minőségének alakulását egy adott régióban, továbbá hogy az említett internetes oldalon szereplő, ózonnal foglalkozó nemzeti és regionális internetes oldalakra mutató linkek révén tájékoztassák a felhasználókat a helyi levegőminőséggel foglalkozó honlapokról. Ezáltal elősegítik a levegőminőségnek a nemzeti és regionális határokon átnyúló összevetését.

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség közel valós idejű, ózonnal foglalkozó internetes oldala a nagyközönség számára térképes felületen mutatja a mért ózonszintet, valamint háttérinformációt nyújt a levegőminőséggel kapcsolatos általánosabb hatásokról. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség honlapján található tájékoztatás sok esetben két óránál nem régebbi. Amennyiben sikerülne megvalósítani az Unió egészére kiterjedő lefedettséget, a rendszert föl lehetne használni a Bizottságnak adott nyári ózonjelentéssel kapcsolatos adatszolgáltatásra. Az EKÜ tervezi az „Ozone web” kiterjesztését más szennyező anyagokra is, azonban a megfelelő működéshez szükség van minden tagállam részvételére. A kiteljesedett rendszer tehát tájékoztatást nyújthatna a polgároknak, a kutatókat elláthatná a számukra szükséges adatokkal, az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek adatokkal szolgálhatna a környezet állapotáról, a Bizottság számára pedig információt biztosíthatna az előírások betartásával kapcsolatban.

Az „Ozone web” naprakész, a valós világból vett példákkal szolgál arra, hogy milyen szolgáltatásokat tesz majd lehetővé a nyitott és megosztott közös környezeti információs rendszer, így igazolja majd ezen információs rendszer koncepciójának helyességét. Ugyanakkor azonban csak egyetlen szennyező anyagra korlátozódik. Az efféle megközelítést a környezettel kapcsolatos információk sokkal szélesebb körére kell kiterjeszteni az integrált

elemzések alátámasztása céljából, amelyekre szükség van ahhoz, hogy szembe nézhessünk a XI. század kihívásaival.

5. MILYEN ELŐNYÖKKEL JÁR MAJD A KÖZÖS KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓS RENDSZER?

5.1. Egyszerűsítés és hatékonyság

Ugyan a fentebb felvázolt elvek iránti politikai elkötelezettség előnyei túlmutatnak a pusztán egyszerűsítésen, biztosítják a jelenlegi felügyeleti és jelentéstételi kötelezettségek egyszerűsítéséhez szükséges fogalmi keretet.

Amint arról már a bevezetőben is szó volt, a közös környezeti információs rendszer megvalósításához kulcsfontosságú lépés a közösségi környezetvédelmi jogszabályokban megkövetelt információkhoz való hozzáférés módjának korszerűsítése. A papíralapú jelentéstétel megszüntetésével az információ rendelkezésre bocsátásának folyamata egyszerűbbé, rugalmasabbá és hatékonyabbá válik.

Amint az szintén elhangzott a bevezetőben, amennyiben a közös környezeti információs rendszer elvei mellé politikai elkötelezettség társul, az az egyszerűsítéssel összefüggésben további előnyökhöz vezet a (i) a tematikus környezetvédelmi jogszabályok információs követelményeinek tartalma, (ii) a nemzetközi szinten történő jelentéstétel tartalma és folyamata, valamint (iii) a tagállamokon belül az adatgyűjtési tevékenységek hatékonyabb megszervezése terén.

A hozzáférhető adatok hatékonyabb felhasználásának lehetővé tétele révén a közös környezeti információs rendszer elősegíti a jelenlegi tematikus környezetvédelmi jogszabályokban foglalt információs követelmények további egyszerűsítését és fontossági sorrendbe történő rendezését. Valószínűleg kihat majd a nemzetközi egyezményekre is, amelyek a nemzeti közigazgatásra háruló jelentéstételi teher számottevő részét adják, és sokuk földrajzi hatóköre az Unióéhoz hasonló. Végül pedig, ami a költségeket illeti, az elemzés kimutatta, hogy a legnagyobb megtakarítások a tagállamok adatgyűjtési tevékenységének hatékonyabbá tétele révén valósíthatók meg. A nemzeti és regionális szinten szervezett felügyeleti tevékenységek fokozottabb összehangolása és a fontossági sorrendbe történő rendezése különösen hathatósan növelheti a jelenlegi befektetések költséghatékonyságát.

5.2. Jobb szabályozás, jobb szakpolitikák

Míg az egyszerűsítés alapvetően fontos részét képezi a szabályozás javítására irányuló programnak, azt is el kell ismerni, hogy a jobb szabályozás – és általánosabb értelemben a jobb szakpolitikák – nagy mértékben függ a tárgyhoz tartozó és kellő időben érkező, jó minőségű információtól. A közigazgatási terhek csökkentését oly módon kell megtervezni, hogy csakugyan az állami politika és szabályozás javulásához és ne a hanyatlásához vezessen.

Ennek megvalósítását a fent vázolt elvekhez társuló politikai elkötelezettség a rendelkezésre álló adatok hatékony hasznosításának lehetővé tételével segíti majd elő. Mivel a környezettel kapcsolatos adatok és információk rendkívül nagy számú szereplő számára és sok célra lehetnek hasznosak, az adatok gyűjtése, megosztása és felhasználása eljárásainak javítása várhatóan jelentősen megnöveli a környezettel kapcsolatos adatok felhasználását, valamint számottevő mértékben csökkenti a felhasználók költségeit. Ez az egész programra kiható módon fogja javítani a környezetvédelmi szakpolitika hatékonyságát, beleértve például az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, a biológiai sokféleség védelmét, a vízkészlet-

gazdálkodást, a környezetvédelmi válsághelyzetek, így például az árvizek és erdőtüzek megelőzését és kezelését.

5.3. A polgárok bevonása

A igazgatás egyszerűsítésével és a szabályozás javításával kapcsolatos előnyök mellett a fent vázolt elvek iránti elkötelezettség elősegíti az európai polgárok bevonását is azáltal, hogy a tárgyhoz tartozó és kellő időben érkező információt bocsát rendelkezésükre, lehetővé téve számukra, hogy a helyzet ismeretében megalapozott döntéseket hozzanak a környezettel kapcsolatban, a vészhelyzetekben megfelelő módon cselekedjenek, és hatást gyakoroljanak az állami politikára. Azáltal, hogy a nagyközönség által igényelt – és a saját nyelvükön megfogalmazott – információt szolgáltat, hozzájárul ahhoz is, hogy az európai polgárok ismét elkötelezzék magukat az európai ügy mellett.

6. MIBE FOG KERÜLNI A KÖZÖS KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓS RENDSZER?

A közös környezeti információs rendszer elvei megvalósításának költségeit mérlegelve fontos elismerni, hogy számos fontos tevékenység már folyamatban van, és a fő kihívás – és az ok, amiért hivatalosabb politikai kötelezettségvállalásra is szükség van – ezen tevékenységek hatékonyabb összehangolása. Az európai és nemzeti szinten legjelentősebb tevékenységek közül a 7. szakasz foglal össze néhányat.

Ugyanakkor a közös környezeti információs rendszernek a 2. szakaszban kifejtett elvei teljes megvalósításához várhatóan további befektetésekre lesz szükség. Ezek a következő csoportokba sorolhatók:

- Az INSPIRE irányelv végrehajtására irányuló, folyamatban lévő erőfeszítéseknek fokozott politikai és közigazgatási figyelmet kell szentelni, valamint megfelelő forrásokat kell hozzárendelni európai és nemzeti szinten egyaránt.
- A környezettel kapcsolatos adatok összegyűjtésével és feldolgozásával foglalkozó kormányzati és egyéb intézményeknek felül kell vizsgálniuk és – egyes esetekben – meg kell változtatniuk szervezeti és ügyviteli modelljüket annak érdekében, hogy átjárhatóvá tegyék a már meglévő rendszereket, és egy integrált „rendszerek rendszeréhez” csatlakoztassák őket.
- Az uniós intézményeknek és szervezeteknek folytatniuk vagy fokozniuk kell a jogszabályi követelmények naprakésszé és egyszerűbbé tételére irányuló erőfeszítéseiket, miközben biztosítaniuk kell azt, hogy a jelenlegi – többségükben központosító megközelítést követő – jelentéstételi rendszereket úgy alakítsák ki vagy alakítsák át, hogy azok összeegyeztethetők legyenek az egyre átjárhatóbb megosztott hálózattal.
- További befektetések szükségesek a jelenleg nem gyűjtött, ugyanakkor a szakpolitika alátámasztásához alapvetően fontosnak vélt új adatok előállítására vagy várhatóan a felügyelet és az adatrendszerek összehangolására, miközben az efféle befektetéseket ellensúlyozzák majd az adatokkal kapcsolatos követelményeknél az elsőbbségi sorrend jobb érvényesítésével és az feleslegessé vált követelmények eltörlésével.

7. A KÖZÖS KÖRNYEZETI INFORMÁCIÓS RENDSZER KIÉPÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ JELENLEGI ERŐFESZÍTÉSEK

Számos, a közös környezeti információs rendszer elveinek megvalósításához hozzájáruló kezdeményezés indult európai szinten és a tagállamok kötelezettségvállalásával, a szóban forgó kihívásokkal való szembenézés és a fejlődő információs technológia kínálta lehetőségek felhasználása céljából. A következők tartoznak ide.

- Az utóbbi évek során a Bizottság több, a jogszabályi jelentéstételi követelmények számottevő egyszerűsítésére irányuló intézkedést is javasolt vagy effélén dolgozik. A javasolt intézkedések között szerepel a légszennyezésről szóló tematikus stratégia (CAFE). A környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről (IPPC) szóló 96/61/EK irányelv felülvizsgálata egyebek között azt vizsgálja meg, hogy rendelkezései (köztük a jelentéstételi követelmények) koherensek-e a nagy tüzelőberendezésekről és a hulladékégetésről szóló irányelvekéivel, valamint nemrégiben projektet indítottak a légszennyezés és éghajlatváltozás terén az egyes jogszabályokban előírt felügyelet és jelentéstételi követelmények közötti kapcsolódási pontok azonosítása és az egyszerűsítésre irányuló kézzelfogható javaslatokat tétele céljából.
- A tematikus környezetvédelmi jogszabályok terén folyamatban lévő fejlődés mindinkább arra vall, hogy elismerik, hogy az adatok és információ előállítása, cseréje és felhasználása terén korszerűbb megközelítésre van szükség. Erre példa az európai vízügyi információs rendszer (WISE), amelyet eredetileg jelentéstételi eszköznek szántak a víz-keretirányelvvel összefüggésben, és most folyik a kiterjesztése oly módon, hogy egy sor már létező vagy leendő vízügyi irányelvvel kapcsolatos adatfolyam valamint vízzel kapcsolatos statisztikai adat jelentését is magában foglalja 2010-re.
- Az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról szóló 2007/2/EK irányelv. Ezt az irányelvet 2007 márciusában fogadták el, és a térinformációs adatok hozzáférhetőségét és átjárhatóságát célzó intézkedéseket tartalmaz. Az INSPIRE a közös környezeti információs rendszerére emlékeztető elveken alapszik, és ezen irányelv sikeres végrehajtásával nagy előrelépést lehet elérni a hatóságok által tárolt térinformációs adatok felhasználásával és használhatóságával kapcsolatos eredménytelenség felszámolása terén. Ugyanakkor azonban fontos elismerni azt, hogy az INSPIRE nem fog közvetlenül foglalkozni nem térinformációs vagy nem numerikus jellegű adatokkal, önmagában nem fogja szavatolni a tagállamokon belüli szervezeti konszolidációt, valamint közvetlenül nem fogja az adatok minőségének és összevethetőségének javulását eredményezni.
- A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2003/4/EK (Árhusi) irányelv feljogosítja a polgárokat a hatóságok által előállított vagy birtokukban lévő környezeti információkhoz való hozzáférésre, beleértve a környezet állapotáról szóló információt, de a meghozott szakpolitikákról és intézkedésekről is, illetve az emberi egészség és biztonság helyzetéről, amennyiben arra a környezet állapota hatással lehet. A kérelmezőknek joguk van ehhez az információhoz a kérelmezést követő egy hónapon belül hozzájutni anélkül, hogy kérelmüket indokolniuk kellene. Ezen túlmenően a hatóságok kötelesek a birtokukban lévő környezeti információt tevékenyen terjeszteni.
- A globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés (a továbbiakban: GMES) kezdeményezés célja az, hogy a műholdakról kapott földmegfigyelési adatokon, valamint a vízen, a levegőben és a szárazföldön végzett helyszíni megfigyeléseken alapuló,

működőképes információs szolgáltatásokat hozzon létre. E szolgáltatások kifejezetten a döntéshozók igényeinek kielégítését célozzák, az unióstól a helyiig minden szinten. A GMES eredetileg a három, gyors bevezetésre kijelölt szolgáltatás (szárazföldi, tengeri és vészhelyzeti szolgáltatások) fejlesztésére összpontosít, és egyúttal előkészíti a nemrég elindított negyedik, a légkörrel foglalkozó szolgáltatás megvalósítását. Ezek a gyors bevezetésre kijelölt szolgáltatások jó lehetőséget biztosítanak az Európában már rendelkezésre álló megfigyelési rendszerek megerősítésére és fejlesztésére azáltal, hogy elősegítik a jelenleg rendelkezésre álló adatokban és információs termékekben jelentkező hiányosságok feltárását és kezelését, valamint biztosítják a fenntartható és működőképes szolgáltatást.

- A Közösség és a tagállamok egyaránt teljes jogú tagjai a Föld-megfigyelési Csoportnak (a továbbiakban: GEO), amely a Föld-megfigyelési Rendszerek Globális Rendszerének (GEOSS) kiépítését tűzte ki célul, és ennél fogva elkötelezett a GEO-nak az átjárhatóságot és adatmegosztást szorgalmazó elvei iránt. E területen a tevékenységek eleinte az adatokhoz való hozzáférés és az adatmegosztás javítására, a rendszerek átjárhatóságának a nemzetközi normákon és más, az átjárhatóságot célzó intézkedéseken keresztül történő fejlesztésére, az adatok és információs termékek megosztását és felhasználását fejlesztő mechanizmusok fejlesztésére, valamint a felhasználói felületek összetevői és a belső felépítés részletes leírásának és szemléltetésének fejlesztésére összpontosultak.
- Az uniós tengerpolitika részeként európai tengeri megfigyelési és adathálózatot hoznak majd létre, amely a kutatók és a szolgáltatók számára közös portálként szolgál majd, és , a tengerrel összefüggésben jó minőségű – geológiai, fizikai, kémiai, biológiai – adatokat fog tartalmazni, valamint a tengereinkre és óceánjainkra hatást gyakorló emberi tevékenységekről is információval fog szolgálni.
- Számos, a Bizottság által finanszírozott kutatási és nem kutatási jellegű tevékenység összpontosít a környezetgazdálkodás megosztott nyílt rendszereire. Közéjük tartoznak a kutatási keretprogramok, az eTEN, az eContent és újabban a versenyképességi és innovációs keretprogram szakpolitika-támogató programja. Mindezeket túl a 2004-ben a Bizottság az IDABC Programmal összefüggésben, a tagállamokkal szorosan együttműködve létrehozta az Európai Interoperabilitási Keretrendszert. E dokumentum egy sor ajánlást és irányvonalat jelöl ki a páneurópai elektronikus kormányzati szolgáltatások átjárhatóságának szervezeti, szemantikai és műszaki vonatkozásairól, annak érdekében, hogy a közigazgatások, vállalkozások és polgárok a határokon és ágazatokon átnyúló módon hathassanak egymásra. A Bizottság 2008-ban tervezi elfogadni a dokumentum átdolgozott változatát bemutató közleményt.
- Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség – európai környezeti információs és megfigyelőhálózata (EIONET) segítségével – természetesen alapvetően fontos szerepet játszik a környezeti információk gyűjtésében és nyújtásában. Az EIONET egy 37 európai országban 300-nál több nemzeti környezetvédelmi ügynökség és környezeti információval foglalkozó egyéb szerv hozzávetőleg 900 szakértőjéből és az öt, meghatározott környezetvédelmi témával foglalkozó európai témaközpontból álló hálózat. Az EIONET az adat- és információáramlás támogatására és javítására szolgáló infrastruktúrával (Reportnet) is rendelkezik, amely különböző világhálós szolgáltatásokat integrál és lehetővé teszi a felelősség megosztott gyakorlását. A Reportnet eredetileg arra szolgált, hogy segítségével környezeti adatokat juttassanak el az Európai Környezetvédelmi Ügynökségnek, de jelenleg a Bizottság környezetvédelmi jelentésekkel kapcsolatos információi egy részét is tárolja.

Ezek az európai kezdeményezéseken túl nemzeti, regionális és helyi szinten egy sor további kezdeményezés is segíti a közös környezeti információs rendszer megvalósítását. Közülük megemlíthető:

- a német környezeti információs portál (PortalU), amely a szövetségi és tartományi szinten működő intézmények több százezer internetes oldalát és adatbázisát fogja össze;
- az ír északkeleti közös veszélyelemzési és bejelentési eszköz (*North-South Share Risk Assessment Reporting Tool*), amelyhez egy interaktív térkép és adatbázis-rendszer is tartozik, amelyet a nagyközönség és a szakemberek egyaránt használnak;
- Olaszországban a környezetvédelmi és technikai szolgáltatási ügynökség, valamint a regionális környezetvédelmi ügynökségek rendszerei egy környezeti információs és felügyeleti rendszer (EIMS, *Environmental Information and Monitoring System*) kialakításán dolgoznak;
- Hollandiában 2007 szeptemberében elindították a környezetvédelmi szakembereknek szóló RIVM portált;
- szintén Hollandiában nemrégiben több kormányzati szerv közösen megbízást adott felülvizsgálat készítésére a környezettel összefüggő felügyeleti és jelentéstételi kötelezettségekről, valamint a környezettel, a természettel és a vízzel kapcsolatos holland erőfeszítésekről a nemzetközi, európai, nemzeti és tartományok közötti szabályozással összefüggésben;
- Ausztria célja 100%-ban áttérni az elektronikus bejelentésre, és éves elsőbbségi fontosságú adatáramlása részeként az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által kért minden adatot sikeresen bejelentette;
- a Szlovén Köztársaság statisztikai hivatala elektromos bejelentési projektjének szoftverpróbája immár küszöbön áll;
- az Egyesült Királyság tengerészeti felügyeleti és értékelési stratégiája, amelyet az ország tengeri értékelési politikai bizottsága 2006 májusában fogadott el azzal a céllal, hogy fokozza az Egyesült Királyság azon képességét, hogy információval szolgáljon és meg hozza a kellő intézkedéseket ahhoz, hogy a tiszta, egészséges, biztonságos, termékeny és biológiailag sokféle tengeri ökoszisztémán belül biztosítható legyen a fenntartható fejlődés.

8. Milyen intézkedések szükségesek a közös környezeti információs rendszer megvalósításához?

A közös környezeti információs rendszer megvalósításához vezető első lépés az a közleményben kifejtett elvek iránti politikai elkötelezettség, mivel az egyértelmű jelzést ad a kormányon kívüli és belüli szereplők sokaságának, akik erőfeszítéseit egy olyan integrált projekt felé kell terelni, amely sok különféle egyedi célt fog szolgálni. Segít majd elkerülni annak a veszélyét is, hogy a folyamatban lévő tevékenységek továbbra is széttagoltak és így a lehetőségekhez képest kevésbé hatékonyak maradjanak, amennyiben szembenézünk az e

közleményben felvázolt kihívásokkal. A nemzeti tájékoztatási tevékenységek megfelelő összehangolásához az említett koordináció mellett arra is szükség van, hogy a tagállamok kézzelfogható intézkedéseket hozzanak.

Az európai, nemzeti és regionális szinten folyó tevékenységeket – beleértve az 5. szakaszban leírtakat – meg kell erősíteni és össze kell hangolni a közös környezeti információs rendszernek megfelelően. A Bizottságon belül elsőbbséget élvez az **INSPIRE irányelv** végrehajtása és a **GMES kezdeményezés** továbbfejlesztése, amely alapul szolgál Európában a környezettel kapcsolatos adatok és információk megosztásához, valamint szolgáltatások nyújtásához a politikai döntéshozók és a polgárok számára. Mindkét említett tevékenységet gondosan figyelemmel kísérik, hogy sikerül-e a számukra kijelölt problémákat megoldaniuk, hasonlóképpen felmérik azt is, hogy nincs-e szükség kiegészítő kezdeményezések elindítására. Így lehet biztosítani azt, hogy a közös környezeti információs rendszer, az INSPIRE és a GMES egymást kölcsönösen támogassák.

Amint arról már fentebb szó volt, a közös környezeti információs rendszer megvalósításához, s különösen a várt kedvező egyszerűsítési hatás eléréséhez kulcsfontosságú korszerűsíteni a hozzáférés módját a közösségi környezetvédelmi jogszabályokban megkövetelt információkhoz. Ez várhatóan a **környezetre vonatkozó egyes irányelvek végrehajtásáról szóló jelentések egységesítéséről és ésszerűsítéséről szóló 91/692/EK irányelv** felülvizsgálatával valósul meg, amelyet naprakészé kell tenni és össze kell hangolni a közös környezeti információs rendszer elveivel. A Bizottság e célból megfelelő jogalkotási javaslatot kíván tenni 2008-ban, ide értve a jelentések egységesítéséről és ésszerűsítéséről szóló jelenlegi irányelv elavult rendelkezéseinek visszavonását. Ugyan a jelentések egységesítéséről és ésszerűsítéséről szóló jelenlegi irányelv a környezetvédelmi jogszabályokban foglalt jelentéstételi kötelezettség mindössze viszonylag csekély hányadára érvényes, a felülvizsgált irányelvben tervezett, az információhoz való hozzáférés módjának korszerűsítését célzó rendelkezések lényegében a száznál több környezetvédelmi jelentéstételi kötelezettség mindegyikét le tudnák fedni. A javasolt új irányelv emellett a közös környezeti információs rendszer elveit és célkitűzéseit jogi kötelezettségekként fogja előírni. A Bizottság élni fog azzal a lehetőséggel is, hogy további módosításokat eszközöljön a környezetvédelmi jogszabályokon annak biztosításához, hogy – amennyiben lehetséges – a közös környezeti információs rendszer elveit módszeresen beépítsék a meglévő jelentéstételi és felüyeleti rendelkezésekbe.

A Bizottság folytatja a tematikus környezetvédelmi jogszabályokban előírt tájékoztatási követelmények tartalmának további egyszerűsítésére és az e közleményben megfogalmazott elvekkel való összhangba hozásukra tett erőfeszítéseit. A tematikus környezetvédelmi szakpolitika terén folyó munkára és a GMES-re alapuló további elemzés szükséges ahhoz, hogy tisztázni lehessen a tényleges adat- és információs követelményeket, valamint hogy ki lehessen fejleszteni a szükséges jogi és/vagy pénzügyi eszközöket. A Bizottság a vonatkozó nemzetközi fórumokon való részvételét is felhasználja majd arra, hogy a nemzetközi kötelezettséggel kapcsolatban is hasonló erőfeszítéseket szorgalmazzon. Ami a tagállamokat illeti, támogatniuk kell majd a Bizottságot abban, hogy a nemzetközi fórumokon az egyszerűsítést szorgalmazza, és további lépéseket kell tenniük az adatgyűjtési folyamatok egyszerűsítésére nemzeti és regionális szinten.

Az **Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA)** szerepe kulcsfontosságú a közös környezeti információs rendszer megvalósításában, és az e közleményben felvázolt elvek közül soknak volt a fő indítványozója. Mivel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség feladata továbbra is a kellő időben érkező és megbízható környezeti információ biztosítása,

alapvetően fontos lesz számára, hogy a közös környezeti információs rendszert stratégiája középpontjába helyezze. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség Reportnet eszközét az EEA tagállamok teljes mértékig át kell, hogy vegyék, és majd fokozatosan módosítaniuk kell, hogy az összeegyeztethető legyen a kialakulóban lévő, megosztott európai rendszerrel.

A szükséges infrastruktúra megfelelő finanszírozása érdekében **közösségi pénzügyi támogatást** biztosítanak majd e célra a kutatási keretprogramok, a LIFE+, a versenyképességi és innovációs keretprogram (CIP), valamint a strukturális alapokon keresztül. Mivel e programok nem mindegyikét tervezték a működési infrastruktúra fenntartására, a közös környezeti információs rendszer sikere a nemzeti és regionális költségvetésből a fent felvázolt szükséges intézkedésekre és célkitűzésekre elkülönített költségvetési juttatásoktól is függ.

Az információk hozzáférhetőségének jelentős javulása és az előállításukhoz szükséges befektetések költséghatékonysága csak akkor valósulhat meg, ha a meglévő felületei rendszereket tovább harmonizálják, valamint tervezésüket és végrehajtásukat a tagállamokban több témát átfogó módon összehangolják. A több témát átfogó összehangolás iránti szükséglet példázza egyebek között az édesvíz, a talaj, a föld használatának és a biológiai sokféleségnek a helyszíni megfigyelése egy ökoszisztémában, valamint a helyszíni felülete szerepe a világűrbeli megfigyelési adatok jóváhagyásában. A Bizottság mindezt szem előtt tartva három éven belül jelentést tesz közzé, és felvázolja, melyek a legszükségesebb intézkedések, továbbá – amennyiben szükséges – előterjeszti a megfelelő jogalkotási javaslatokat.

Míg e közlemény elsősorban a környezeti információs rendszernek az Unión belüli fejlesztésére összpontosít, a fent fölvezetett elvek érvényesülését a harmadik országokkal fenntartott kapcsolatok terén is támogatják, különösen a tagjelölt és a szomszédos országok esetében, valamint erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a közös környezeti információs rendszerben való részvétel lehetősége ezen országok előtt is nyitva álljon.

A Bizottság szolgálatai a tagállamokkal és az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel együttműködve 2008-ban részletes végrehajtási tervet dolgoznak ki az e közleményben felvázolt célkitűzések megvalósítására. E végrehajtási terv további részletekkel szolgál majd arról, hogyan állítják föl a közös környezeti információs rendszert, teljes mértékben figyelembe véve a kapcsolódó költségeket és előnyöket is. Ez a kifejezetten műszaki szempontokon túlmenően a jogi, pénzügyi, szervezeti, eljárási és az üzleti modellel kapcsolatos vonatkozásokat is magában fogja foglalni, amennyiben azokkal még nem foglalkoztak volna kielégítő módon.